Ч. 261 (11.611). Львів, неділя 24. листопада 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Господарча безвиглядність.

Львів, 23. листопада 1929.

Що Польща находиться у важкому господарчому положенні, — загально відомо. Промисл і торговля переходить важку крізу. А вже найбільшим тягарем лягла та кріза на хліборобство, особливо дрібне, селянське. Бо коли велике, поміщицьке хліборобство в післятравневій добі, оточене опікою уряду, все ще розпоряджає деякими запасами і має вигляди на допомогу, то селянське хліборобство, особливо на українській території під Польщею, є здане на власні сили.

Теперішній момент характеризує нечуваний спадок збіжа, який доходить просто до вершин катастрофи у хліборобських країнах, як Польща й Румунія. Коли взяти на увагу, що селянський морґ дає 5 сотн. жита, то коли перемінимо все те на гроші, будемо мати просто жахливий показчик істнуючої крізи. Морґ поля коштує пересічно 250—300 дол., себто кругло 2300—2700 зол., вартість жита з морґа висловлюється пересічно цифрою 100—110 зол., себто вартість землі (1 морґа) приносить річно пересічно 4 проц. Але коли в те врахувати вартість засіву, обрібку землі, працю біля збору і т. і., то по суті зноситься, пропадає навіть той нужденний прибуток. Інші роди збіжа чи окопови виходять дещо краще у порівнянні з житом, одначе ефективно не приносять більше як 3—4 проц. І це діється тоді, як дороженеча росте з кожним днем. Більші кредитові установи беруть від кредиту офіційно 13 проц., а фактично (з усякими додатками на адміністрацію тощо) 15—18 проц. А буденно-нормальне опроцентування кредиту обертається коло 36 проц. річно. Як у таких умовах можна істнувати?

До тогож кредит сьогодні є доступний тільки для вибранців долі. Правда, керовник міністерства скарбу Матушевський недавно в досить оптимістичному світлі представив господарче положення Польщі, підкреслюючи, що вся Европа переживає сьогодні фінансові труднощі. Правда й те, що Польський Банк обнизив відсоткову стопу, але це обниження має наскрізь паперове значіння. Бо яка користь з обниження відсоткової стопи, коли нема кредитів. Польська преса, особливо „червона" (в інших країнах звана „жовтою"), від місяця анонсує, що мовляв, до нас іде хвиля дешевого гроша, але сьогодні не то нема ніяких познак грошевого припливу, а — навпаки — відчувається все більше грошеве звуження. Капітал частинно вертає з Америки (після останньої крізи на нюйорській біржі), але — очевидячки — тільки до тих країн (Анґлія, Франція, Німеччина), з яких передтим наступив відплив гроша до Америки. З Польщі майже нічого не відпливало, а тимсамим і „хвиля дешевого гроша" не може залити Польщі. В останніх днях знову появляються в пресі вістки, немов то закордонні банки готові дати кредит польським банкам на 6—7 проц., а ці останні відмовляються, бо — мовляв — мають достаточний запас власного гроша, а — навпаки — не мають припливу добрих акцептів.

Чи справді воно так є, чи ні важко нам зорієнтуватися. Та все-таки дивно, що польські банки відкидають кредит, якого опроцентування є грубо нижче від опроцентування Польського Банку. З цього виходило би, що це тільки поголоски, обраховані на „піднесення духа".

Господарче положення Польщі не є світле. Господарчо-фінансова кріза є фактом безсумнівним. Показчиком цього стану є між іншим зменшення біржевих оборотів, які є відбиткою господарчих відносин у країні та чутким барометром загального господарчого положення. Біржі в польських господарчих осередках є майже мертві. Висловом крізи є стан біржевих оборотів на варшавській біржі. І так загальний грошевий оборот на варшавській біржі протягом девяти перших місяців цього року досяг 407.543.200 зол. супроти 712.174.600 зол. в тім самім часі мин. року, себто зменшився майже на половину. Обороти банкнотами досягли в цьому році 6.010.000 зол., а в р. 1928 — 10.411.400 зол., девізами — 328.099.900 зол. супроти 583.616.400 зол. в 1928 р., акціями —20.339.500 супроти 53.438.800 зол., злокаційними паперами — 53.023.400 супроти 54.685.700 зол. в мин. році і т. д.

А варшавська біржа є найактивніша. До тогож не входить в те зіставлення доба за жовтень і листопад ц. р., коли то кріза ще поглибилася. Та вже подані вгорі цифри вимовно характеризують розмір крізи, через яку в останніх місяцях переходить господарче життя Польщі. Незвичайна грошева скрута, а з нею застій в промислі і торговлі та просто розторощуючий стан хліборобства — ось що характеризує нашу дійсність. Консумція широких мас населення впала до небувалого в останніх роках обниження, а тим самим наступає застій в продукції, а слідом за ним поступає повільна ліквідація варстатів праці і соціяльне загострення.

Збіжева продукція Америки й Арґентини вбиває дрібні хліборобські краї европейського континенту, а в Польщі робить хліборобство майже невиплатним. Зновуж промислова продукція Польщі має дуже обмежений зовнішній ринок збуту, бо внутрішній стає все більше мертвим. А найгірше на тому виходить полудневосхідна частина сучасної польської республики, себто українсько-білоруська національна територія. Тут майже нічого не інвестується, не розбудовується, не переводиться господарчої активізації. Не лише не ростуть нові варстати праці, але поволі завмирають або обмежують розмір своєї діяльности, як от у Сх. Галичині, також старі. Про відсталу й упосліджену Волинь чи білоруську етнографічну область навіть не доводиться говорити.

На країну лягають сонність і метвота, а зростаюча нужда зроджує злочинність. Важке господарське положення в парі з фіскальною енерґією кладе печать безвиглядности на все життя.

Ще про відчит премієра.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 21. листопада 1929.

Маємо перед собою копицю ґазет із статтями на тему onoдішнього відчиту премієра Світальського про потребу зміни конституції. Буде цих статтей певне ще більше, особливо після того, як на ту саму тему говоритимуть міністр судівництва п. Цар у Кракові, міністр торговлі п. Квятковський у Львові (чи справді цей останній казатиме про конституцію, а не про крізу у польській торговлі й промислі, що істнує завдяки недостачі кредиту та зубожіння населення?!) — і може ще дехто з державних достойників, які рушили на здобуття байдужої й інертної т. зв. публичної опінії. Але поки хтось із отих нових прелеґентів не внесе в нинішню дискусію якихось свіжих емоціональних моментів, себто поки не скаже дійсно щось нового, що мало би не лише реторичне значіння, — так довго й голоси преси на марґінесі всіх тих відчитів, включно з останнім відчитом п. премієра, будуть обертатися довкола того самого „хребетного стовпа", який ось лежить уже перед нами — в цій копиці нинішніх польських ґазет.

І ось уже на основі цих нинішніх голосів можна ствердити одну найважнішу річ: що відчит премієра ані не виснив внутрішньої ситуації, ані тим паче злагіднив її. Безпосередньо після відчиту підписаний чув голоси, що — мовляв — у відчиті була зовсім недвозначна оферта під адресою опозиції: зголитися лише на дискусію на площині поширення прав президента, — а тоді в усіх інших справах, вкл. з такою голосною справою бюджетової контролі сойму над урядом — уряд піде на уступки. Чи таку оферту справді у відчиті премієра можна добачити, це річ високо сумнівна. Одначе коли істнує сумнів, то не виключене є „так". І ось дива річ, що ні один з опозиційних польських публіцистів, навіть таких спокійних і зрівноважених, як Косковський із „Курєр-а Варшавск-ого", не хоче цієї згідної тенденції дошукуватись у відчиті, не кажучи вже про використання її для навязання „доброзвичливої" ґазетної полеміки, з якої можна би до чогось — добалакатися. Навпаки, з відповідей опозиційної польської преси віє морозом і — роздратованим розчаруванням.

Отже розчарований є „Роботнік":

„Пан Світальський знову не сказав, чого він власне хоче. Замісць ясного затверджений мето-

ді керманичів післятравневої системи правління: вживав загальникових формулок, у яких не було ніякої ясної програми. Що це значить „скріплення влади п. президента Республики?..." про цілу позитивну сторінку справи п. Світальський не сказав майже ні слова. Лише багато часу присвятив критиці „соймовладства" і „партійництва..." — І після низки подібних огірчених уваг, посол Недзялковський кінчає таким висновком: „Питання „можливости" полагодження устрових проблем інакше, ніж у соймі, волімо не торкатися. Однак мусимо точно устійнити наше принціпіяльне становище: нині річ іде про ліквідацію системи правління, а не про ревізію конституції. Після переведення ліквідації побачимо, чи треба і в якому напрямку треба „ревідувати" конституційний закон".

Значить, у соціялістичному таборі ефект зовсім протилежний. Подібний в ендецькому. „Ґазета Варшавска" так само, як „Роботнік" не вдоволяється критикою сойму, увагами на тему парляментаризму у Франції і Анґлії і голого ствердження, що польська конституція мусить бути змінена. Не вдоволяє її загальниковий зворот про скріплення влади президента й обмеження атрибуцій парляменту та послів. А не находячи у відчиті нічого більше, питає: яка ціль того відчиту? І відповідає:

„Та сама, що обох невідбутих конференцій з соймовими партіями, що твору п. н. „Посадочному світові", що маніфестації в дні 31. жовтня у соймі. Річ лише у тім, щоби сойм занявся передовсім конституцією, а до бюджету і контролі віднісся згідно з бажанням уряду: коротко і формально. Пан премієр рахується з тим, що його відчит може не осягнути тієї мети. Що тоді? Тоді послідують „тертя на ширшій площині". В устах заприсяженого міністра Річипосполитої це може означати лише одно: нові вибори".

Інший ендецький орган, „Курєр Варшавскі" ставить уже цілком точку над і:

„На ділі не зроблено вчора нічого, щоби відчинити двері перед перспективою свобідної дискусії та її конечного висліду: компромісу. Навпаки, ці двері зачинено".

Такий відгук відчиту у таборі опозиції. Послухаймо, що каже санаційний табор. На самому відчиті, на якому — як відомо — за винятком нечисленних одиниць були присутні самі члени та прихильники санації, панив справді захоплений настрій. Кажуть, що впр. пос. Мацкевич утратив зовсім панування над собою, побачивши буцім-то в останньому уступі відчиту зовсім для нього виразну заповідь того, чого даремне так настирливо добивається на сторінках „Слова" від літ. Але на сторінках міродатної санаційної преси цього захоплення не видно. Очевидно, не говоримо про „Курєр Поранни" чи „Шведсвіт", бо ці ґазети не роблять політики, лише є адораційними трубами. Міродайною є „Ґазета Польска". Вона виснює ціль відчиту, спершу неґативно:

„Не було цілею ані завданням цієї промови подібрне обмірковування пропозиції Безп. Бльоку, ані теж обмірковування поодиноких статтей конституції і тих змін, які в кожній з них треба зробити, ані врешті розгортання якихнебудь правничих конструкцій".

Цілею і завданням було сказати масам,

„що справу конституційної реформи уряд мусить уважати річчю першорядної ваги, — нині знає вже це ціла Польща і знає для чого".

Ціль досить скромна. І ще скромніші уваги центрального органу володіючого табору. Твердження наприкінці тих уваг, що виступ премієра засвідчив про „волю і певність" уряду є теж скромне, тим паче, що ця воля і певність має відноситися до бажання... пошуканки вращих устроєвих форм. Значить, усе ще тріває пробне пошукання за програмою, усе ще самої програми нема. А разом є тою програмою ставка у малюва-

ля Пілсудського, тої людини, на яку вказував
премієр, як гарантію побіди в боротьбі за кра-
щий устрій. Але чи ця віра, в якій концентрують-
ся „воля і певність“ голови ради міністрів, може
вдовольнити тих, які не належать до його одно-
думців? Чи суто академічний відчит, у якому
багато-багато тез є щонайменше дискусійними,
а багато з них роблять враження непорозуміння
(нпр. уступ про ролю індивідуальности в історії,
яку ніби то якась доктрина негує, коли тимчасом
навіть більш матеріялістичні доктрини тієї ролі
ніколи не негували і не негують) — чи такий а-
кадемічно-політичний відчит може переконати
людей іншого світогляду, іншої „волі і певности“
та віри в інші суспільні цінности?!

І. Кедрин.

Прибічна Рада Львова.

**„Вибори“ нової управи Міської Каси Ощадно-
сти. — Українське населення без представника
в М. К. О.**

В четвер, 21. листопада ц. р. відбулося засі-
дання прибічної ради міста Львова, на якому
„вибирали“ між іншим Надзірну Раду і Кон-
тролы., Комісію Міської Каси Ощадности. „Ви-
бори“ були такі характеристичні, що варто над
ними хвилину спинитися.

Отже фактично на порядку дневнім ради повинна була бути тільки справа зміни статуту Міської Каси Ощадности згідно з новими законними вимогами. Справу зміни статуту реферував на засіданні д-р Розенкранц. Принята зміна вимагає ще затвердження, зглядно реєстрації, яка досі не наступила. Однак не зважаючи на те, міська рада поспішилася на тімже засіданні вибрати Надзірну Раду і Контрольну Комісію Міської Ради Ощадности на підставі нового статуту.

Засідання прибічної ради було заповіджене на 7. год. веч. А на год. 6.30 веч. скликано засідання комісії-матки для вибору управи для Міської Каси Ощадности. Вже на засіданні комісії-матки запропонував п. Литвинович в імени Господарчого Клюбу готову листу кандидатів до управи М. К. О., зложену з 15 членів, при чім 9 споміж членів прибічної ради, а 6 зпоза ради. Крім того запропонував і 5 кандидатів до Ревізійної Комісії. Представник Господарчого Клюбу висунув між іншим до управи кандидатуру комісаря „Нар. Дому“ п. М. Бачинського, якого ком. Надольський назвав „представником руского населення“ Львова. Натомісць до Ревізійної Комісії висунув кандидатуру о. крил. Дамяна Лопатинського. Представники інших клюбів були тією листою санаторів заскочені. Проти неї виступив між іншим навіть представник сан. „Зесполу сту“ з чисто річевих причин. Сен. Децикевич заявив, що п. М. Бачинський не репрезентує українського населення Львова, тільки Госп. Клюб, якого він є членом і поставив внесення, щоби на місце п. М. Бачинського вставити на листу кандидатів до управи о. крил. Лопатинського. Внесення, очевидно, перепало. Представник жидів теж запротестував проти монополізації управи М. К. О Господарчим Клюбом.

В такім виді найшлося внесення Господарчого Клюбу і на пленарнім засіданні прибічної ради. Д-р Розенкранц поставив внесення, щоби справу вибору управи для М. К. О. взагалі відложити, бо досі не затверджений статут Міської Каси Ощадности, а вибір хіба повинен бути залежний в першій мірі від затвердження статуту. Та це внесення перепало. Ред. „Хвілі“ Гешелес виступив тоді проти пропованої листи кандидатів, бо в ній нема представників жидівства (сіоністів). А годі погодитися з тим, щоби в такій установі жиди мали бути покривджені. З черги забрав голос сен. Децикевич, який ствердив, що українське населення Львова теж не матиме свого представника в управі Міської Каси Ощадности, бо п. М. Бачинський не репрезентує інтересів українського населення, тільки інтереси польського Господарчого Клюбу і заявився проти пропонованої листи кандидатів.

Коли д-р Шморак зажадав ствердження приписаного кворуму прибічної ради члени клюбів: інтелігенції з Лясковніцьким і Закшевським на чолі, члени „Зесполу сту“, українського з сен. Децикевичем на чолі і жидівського клюбу опустили салю засідань. Приписаного кворуму на салі не було, але не зважаючи на те внесення Господарчого Клюбу проголосовано і вибрано управу Міської Каси Ощадности разом з комісарем „Нар. Дому“ Бачинським, як її членом.

Очевидно, що ці вибори ніяких коментарів не вимагають. Щож до п. Бачинського, якого стрінула нова „почесть“, то це його висування при кожній нагоді на всякі становища, як „представника русинів“, має своє джерело в відомій уже широко політиці бебістів.

На східні теми.

ЄГИПЕТ.

Після упадку диктатури.

Для нікого не була несподіванкою димісія диктаторського уряду Могамеда Махмуда, тимчасом мало хто знав, що безпосередньою причиною димісії був великий здобуток, який саме Могамед Махмуд придбав для Єгипту у формі уступок від сучасного англійського уряду для справжньої єгипетської незалежности. Правда, що ці уступки були вислідом довгої боротьби Єгипту, а не праці Могамеда Махмуда, який був тільки щасливим виконавцем. Помимо цього Могамед Махмуд не сподівався, що такий успіх може привести до його димісії. Після оголошення проєкту угоди поміж Великою Британією й Єгиптом, коли англійський уряд домагався голосу публичної єгипетської опінії, уряд Могамеда Махмуда гадав примусити опозиційних „вафдистів“ (єгипетських націоналістів), як і більшу частину єгипетської суспільности, висловитися в цій справі. Атаку „вафда“ на уряд Могамед Махмуд приняв з початку з усмішкою легковаження, потім намагався шукати порозуміння. Але, як відомо, бувшому премієрові не вдалося спровокувати опозиціонерів, які в справі здобутків уряду вперто мовчали. Авторитет диктаторської влади Магомеда Махмуда почав слабнути, політична кріза почала загрожувати господарському життю краю, повстали на цьому ґрунті ріжниці поглядів між премієром і королем Фуардом I. і сталася парадоксальна подія, що Магомед Махмуд, який, будь-що-будь, здобув від англійців те, чого досі нікому не вдалося, мусів уступити. В перших днях жовтня проголошено королівський рескрипт, який затверджував новий уряд Адли Паші, в якому не було ні одного члена попередньої ради міністрів.

Кабінет у свойому складі є суто безпартійний, невтральний, з метою перевести край через переходовий етап від ліквідації диктатури до парляментарного устрою. Ціла єгипетська преса привитала з ентузіязмом цей перехід; преса опозиційного досіль „вафду“ на своїх сторінках уважно коментує період 15-ти місячної диктатури, критикуючи її, як час дикого панування, корупції й ненависти і не признаючи навіть деяких позитивних здобутків диктаторського уряду Магомета Махмуда. Прихід на чоло уряду Адли Паші привитали всі з задоволенням, згадуючи заслуги теперішнього премієра перед батьківщиною. Бо сьогодняшній премієр єгипетського уряду є вже третій раз премієром. Два рази вже йому доручував король Фуард I. портфель голови ради міністрів підчас кабінетових кріз в 1921 і 1926 році. Факт цей свідчить, що Адли-пашу завжди вибирано в найважчих часах, коли його повага рятувала державний корабель. Цей діяч має опінію справедливого, безінтересовного патріота, який дає ґарантію порядку та безсторонности у важкому часі політичного загострення й парляментарних виборів. Анґлійська преса теж прихильно ставиться до нового премієра. Хвалить тверезість і досвід Адли Паші, називає сучасний уряд „кабінетом ветеранів“, та передбачає якнайкраще співжиття Єгипту з Великою Британією.

Які практичні завдання єгипетського уряду? Отож першим своїм завданням уважає уряд Адли Паші привернення конституційних свобід і переведення виборів до парляменту. В своїй декларації Адли Паша запевняє свободу виборів і відкидає всякі можливости урядового натиску. Та не вважаючи на простоту цих завдань, як здавалось би на перший погляд, їх реалізація не буде легкою. Найбільшою трудністю є факт, що в єгипетській політиці особисті анімозії й амбіції грають таку саму поважну ролю як програми та ідеольоґії партій. Підчас перебутої диктатури й політичної кризи, яка оберталася навколо так пекучих справ, як привернення конституції й парляменту, дійшло до сильного розпалення політичної атмосфери. Скасування дотеперішніх громадянських обмежень і виборча кампанія можуть ще підвищити температуру політичної атмосфери.

Господарська депресія краю, що зарисувалася в Єгипті в останньому часі, є теж поважною комплікацією для нового уряду. Головним джерелом єгипетської торговлі є, як відомо, бавовна, якої врожай у цьому році виказав 25 проц. недобору; це наслідок катастрофальних дощів після довгої посухи. А ще й зниżка цін на бавовну на світовому ринкові вплинула на зменшений експорт єгипетської бавовни, яка в більшости лежить на складах у єгипетських „феллахів“ (селян).

Незалежно від цього, від якогось часу відчувається кріза у внутрішній торгівлі, як також і зниżка єгипетських акцій. Дехто приписує її сумнівам чужого капіталу, чи в новій ситуації Англія не відсунеться зовсім від справ Єгипту. Не віримо, що Анґлія зовсім відійде від справ Єгипту. Зрештою анґлійські залоги завше будуть в сусідньому Суезі.

Здається, що новому урядові вдасться опанувати внутрішні політичні й господарські труднощі Єгипету, який після довгої боротьби входить в нову фазу свого державного іствування, як незалежна держава.

Л. Л.

Українська богословська колеґія в Римі.

„Оссерваторе Романо“, якого одно число з 30-го жовтня попало в наші руки описує свято покладення угольного каменя під „Українську Колеґію“ в Римі. „Свято покладення угольного каменя під новий осідок „Української Колеґії ім. св. Йосафата“ на Джіянікулі, відбулося з великою торжественністю. Місце — незвичайно приємне, околиця чудова. Коли нова будівля вирине зпоміж зелені, що окрилює своїм верхівям чудовий горбок, тоді посеред св. Петра на Монторіо, водограю Аква Паоля, садів Аркадії й дуба Тасса простягнеться звідсіля одна з найкращих панорам світа. Вирине баня собору св. Петра і Монте Маріо, вілля Памфілія і овид усього Риму — великого вічного Риму з його базиліками, памятниками і безліччю християнських памяток.

„Покищо місце, де має станути семинаристська палата св. Йосафата є відлюдне, захистне і має в собі дещо чернечого. Воно обведене широким муром з одного боку, а з другого межує з сільським полем; весь простір покритий кущами й травою. Зпоміж деревини видко Монте Маріо, а на одному кінці виринають обриси руштувань іншої семинарії, яку закінчує Т-во „Пропаганда Фіде“.

З життя наших установ.

Наукові Збори Богосл. Наукового Товариства у Львові.

В середу 13. XI ц. р. відбуло Богосл. Наукове Т-во у Львові свої чергові Наукові Збори. Останні такі збори відбулися ще 11. XI. 1927. Наукові збори мають виключно науковий характер, а беруть у них участь тільки члени дійсні і кореспонденти. Святочне засідання відкрив голова Т-ва о. д-р Й. Сліпий, присвячуючи на вступі теплу згадку покійному о. Іванови Рудовичеви, що як дійсний член історично-правничої секції, віддав їй і „богословії“ богато праці і оказав щиру відданість. На предсідника Наукового Збору предложив найстаршого віком о. проф. д-ра Мишковського, який покликав на секретаря о. П. Хомина. Після того здавав голова звіт із дотеперішньої наукової діяльности Т-ва. Богословській науковій праці у великій мірі пособляє бібліотека Т-ва, що дістала окреме приміщення. З неї користають крім нас ще й поляки і німці, бо вона, хоч невелика ще (кругло 4100 томів), але незвичайно цінна і богата в богословські праці, головно, коли мова про теольоґію Сходу. Наукові секції в порівнанні з минулими роками, не розвинули живішої діяльности, бо вся майже енерґія і матеріяльні засоби були зужиті на зорґанізування Богосл. Академії. Видавнича діяльність Т-ва успішно розвивається. Досі видано сім томів „Богословії“, сім томиків „Видань Богословії“ і сім великих томів „Праць БНТ-ва“. Т-во порішило відступити дальше видавання наукових праць Богосл. Академії, а собі лишити тримісячник „Богословію“.

По тім звідомленні прочитав дійсний член історично-правничої секції, о. д-р Вас. Масцюх свій реферат з области східного церк. права п. н. **„Заручини в галицькій провінції“**. Реферат, що опирався головно на постановах східного церк. права незвичайно зацікавив присутних, стояв на висоті джерельного наукового досліду, а дискусія, що відтак розвинулася, вповні підтвердила усі твердження і наукові висновки референта.

Наче доповнення до того реферату із області східного права був другий доклад о. ректора д-ра Й. Сліпого, на тему „Дискусія про византійство". Навязуючи до голосної дискусії, яка ведеться нині в західнім науков. м світі на тему византійства, викликаної твором о. Каралевського „L' uniatisme", референт подав насамперед головні точки сеї книжки, котра звертає увагу на неприродній розвій усіх ділянок богосл. науки між східними зединеними, котрі пішли лише за Заходом, а про себе майже нічого не сказали, ні в історії ні в догматиці і загалом не вміли задержати органічної лучности з традицією Отців. Після того приноровив закиди о. Каралевського до нас, що як східні, творимо найчисленішу групу в катол. церкві та прийшов до висновку, що ми теж під цим оглядом не проявили сильнішої оригінальної творчости, а набуте в західних школах знання не вміли приноровити до наших обставин; творча наукова праця не находила в нас признання. Порушив відтак цікаве питання, підношене нераз і в нас: Чи, стоячи на загально католицькім становищі, можна допустити таке твердження, що церк. єдність була би краще захована, колиб у церкві був один тільки обряд? — та збиває те твердження теол. аргументами. В латинській церкві, хоч один обряд, то зродився протестантизм, анґліканізм та інші єреси. Коли є ріжні обряди, тоді діяльність церкви ріжномаітно на зверх обявляється. Церква ніколи такого погляду не заступає, щоби був один тільки обряд. Тому церк. Схід мусить задержати свій обряд, але конечний є поступ і в ньому і в теол. науці. Цей поступ мусить органічно лучитися зі своєю попередною добою чи традицією.

На жаль, дискусія над тим рефератом зогляду на пізну пору, не могла відбутися.

Вкінці Науковий Збір іменував нових дійсних членів, а саме на предложення секції істор.-правничої о. крил. д-ра Василя Гаджеґу з Ужгороду і о. мітр. Тита Войнаровського зі Львова, а на предложення секції біблійної о. д-ра Василя Лабу у Львові.

П. Х.

СВЯТА 1. ЛИСТОПАДА.

СОКАЛЬ.

У нас випало цьогорічне свято 1. листопада слабше, як попередніми роками. Було, правда, в процесії доволі міщанства, трохи селян і горстка інтелігенції під проводом одного-одинокого священика, але того всього було таки за мало. Державні урядовці абсентувалися майже поголовно. Не брав участи у святі і місцевий „Луг", бо його розвязано саме за виступ на святі в минулому році.

БОРЩІВ.

В 11-ліття 1. листопада була у нас вже 31. жовтня панахида за поляглих у місцевій церкві, яку відправляли о. А. Казновський, о. дек. Курдидик і о. Й. Малицький. Зворушливу проповідь виголосив о. дек. Курдидик. Біля могили стояли соколи в одностроях зі списами, церква була виповнена по береги. Дня 1. листопада вечером відбувся в салі Нар. Дому святочний концерт при співучасти хору з Лановець. Мав співати також хор з Озерян, але староство відкликало дозвіл на його виступ. На концерті було теж багато людей з міста й повіту. Частину доходу з концерту призначено на українських інвалідів.

ЯРОСЛАВ.

Переглядаючи українську пресу, читаєш ріжні звідомлення зі свят з нагоди першого листопада, та не бачиш ніде звідомлення з города князя Ярослава. А чейже і в Ярославі гідно відсвятковано цей день. Коли було станути раненько перед церквою, то можна було побачити багато людей, котрі з пієтизмом спішили, щоб вшанувати память поляглих. Спішили міщани, селяни, ремісники, адвокати, не можна було побачити тільки тих, котрі найчисленніше репрезентують під цю пору Ярослав, панів професорів (з виїмком одного). Здається, забули на це, не зважаючи на заповідження о. прелата Киприяна Хотинецького, який, хоч старечого віку, сам правив Богослуження. Панів радників також не було. Сумно тай годі.

ХИРІВЩИНА.

Дня 1-го листопада ц. р. відправлено в Хирові в парохіяльній церкві панахиду за поляглих членів Української Гал. Армії. Серед церкви уладжено могилу з березовим хрестом, а на хресті прибито табличку з відповідним написом. Могилу прикрашено тризубом. Панахиду відправив о. канонік Ольшанський, який виголосив теж достроєну до хвилі проповідь. На закінчення панахиди відспівано „Боже великий". Підчас панахиди було в церкві кількох поліцаїв з аґентами. Дня 3-го листопада відправлено панахиди за поляглих в селах: Сушиця Велика, Березів, Росохи, Терло й ін

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Ґазета доброго смаку.

Неоцінена „Ґазета Поранна" відгукнулася на нашу статейку з приводу останнього її переходу з рук М. Гешелеса в руки Бачевського і тов. Відгукнулася ця достойна висловниця „публичної опінії" при допомові свого „актуального типа" Гілярія у формі діяльоґу з „русінкою", яка раз в рік позичає у нього шатківницю (?!) і при тій нагоді не занедбує своєї освіти, читаючи „Ґазету Поранну". Мовляв, аж тепер довідалася та „русінка", що „Ґаз. Пор." є україножерною, а говорив їй про те її родич, який

„настільки позбавлений є уяви і доброго смаку, що читає „Діло". І саме „Діло" написало чорне на білому в приводу останньої продажі „Ґазет-и Пор.", що багато річей змінюється в тому щоденнику крім постійної україножерної тенденції".

А з дальшого діяльоґу довідуємося, що в закамарках „Ґазет-и Пор." не печуть українців на пательні, не роздумують про ґенеральну різню українців, але — навпаки — люблять тих українців, що вважають

„приязне співжиття з нами за можливе і не чують переляку перед польською шатківницею, ані відрази до польського друкованого слова".

Признаємося, що чуємо переляк перед польською шатківницею, бо ми вже й так досить пошатковані. Признаємося теж, що маємо відразу до такого польського друкованого слова, якого репрезентантом є такі орґани, як „Ґаз. Поранна". Щож торкається „уяви" і „доброго смаку", то теж признаємо слушність „Ґаз. Поранн-ій". Наш читач не може мати ані такої розбудженої уяви, ані такого „доброго смаку", як постійний читач цього бульварного орґану. В нас нема ані описів різанини між апашами, ані подрібних описів убивств і душогубств, ані еротоманії й порнографії, ані історій про чорну маґію, спіритизм й інші величаві речі, які впливають на розбудження уяви і загострення смаку. Ми все були того погляду, що орґани покрою „Ґаз. Пор." сповнюють „культурну місію" в „кресових" джунґлях.

Правда, „Ґаз Пор." не палить українців на вогні, ані не ріже їх у своїх закамарках. Вона тільки цькує, робить доноси, винищує „протидержавну" діяльність, протеґує всіх ренеґатів і перекинчиків. Хоч варто ще раз пригадати ролю цього орґану в 1914 р. (статті д-ра Мервіна), поведінку її супроти українців після повороту австрійських військ в 1915 р., погрожування новим Яремою Вишневецьким з рр. 1919-20, протиукраїнські статті Конарського, який на „доброму смаку" своєї ґазети виголував такий моральний цвіток, як недавно побитий на вулиці Кіяновський і т. і. Характер цього бульварного орґану є незмінний. І тому обовязком кожного українця є оминати цю „кресову" преподобницю, що своєю „уявою" і „добрим смаком" розсіває бакцилі розкладу.

За українську школу.

(Допис з села.)

В Березові Нижнім, пов. Коломия, живе українська хотачкова шляхта. Ґрабські та Пруцинські твердили, що це польська шляхта. Тимчасом це потомки реєстрованих козаків. Це доказали українські історики, а підтвердженням на докази істориків є жива по сьогднішній день у нашому селі козацька ноша.

Поляки стали творити в Березові Нижнім свою остою. Побудували „косцюлек", дім „Т. Ш. Л.", свого часу навіть захоронку, саме на те, щоб мати куди заганяти „неофітів". Вони відбували в Березові Нижнім ще на довгі роки перед війною навіть сокільські зізди.

Ясна річ, що українці не сиділи теж безчинно. В нашому селі була вже у 80-90 рр. нині століття розвинена національна свідомість. Уже тоді було чимало інтеліґентної селянської молоді, з якою удержував тісні взаємини м. ін. великий Франко і Павлик. Духовим провідником тодішньої селянської молоді був Карло Ґеник.

Від тоді й почалася безупинна праця над піднесенням національної свідомости наших селян, у висліді чого Березів Нижний продукував і продукує багато селянської інтеліґенції. Теорія Ґрабських зазнала тяжкого удару: замісць денаціоналізації українського елементу — зростає в Березові ще на довгі роки перед війною національна свідомість і солідарність до того степеня, що він став культурним середовищем цілої околиці.

В повоєнних роках цей похід на все, що є в Березові українське, значно скріпився. Скріпили й ми свої позиції. Вони тріскіші, як були перед війною. По війні відбудовано в селі „Народній Дім" і створено цілу низку установ, між ними й Кружок „Р. Ш.".

В цей мент звертає на себе увагу саме Кружок „Р. Ш.", оснований в 1926 р. Свідомий свого завдання, поклав він відразу собі за мету оснувати приватну народню школу. В тій цілі основує з початку збірні лекції, щоб перетворити їх у зовсім правильну школу.

Та не довго могла відбуватися спокійна наука: посипалися кари на батьків так обильно що небавком не було їм кінця. Одначе це ні трохи не зломило людей: батьки ще завзятіше стали боронити завязок майбутньої школи — збірні лекції.

Коли кари не помагали, в місяці березні ц. р. збірні лекції розігнано, а льокаль опечатано, не зважаючи на те, що з початком шкільного року 1928-29 внесено до Кураторії прохання про дозвіл на ведення школи, до якого долучено — згідно зі шкільним законом — такі документи, як пляни будинку, опінію шкільного інспектората та повітового лікаря. Дозволу на ведення школи за цілий рік не одержано.

В такому стані застав нас новий шкільний рік 1929-30. Запитано Кураторію, що і як справа мається з концесією на ведення школи. Одержано відповідь: „Ще треба долучити плян будинку". А миж його післали! Виходить, що плян по дорозі до Львова пропав. А додати треба, що кошти комісії виносили понад 200 зол.

Після того поїхала делеґація до Кураторії клопотатися дальше за дозволом на відкриття школи. І нашій делеґації сказали, що в будинку, де малаб міститися школа, є кооператива. Концесію Кружок дістане тільки тоді, як кооператива перенесе свій склеп до іншого будинку. Як те все Кружок зробить, то закличе поновно комісію, яка й провірить, чи дійсно все виконано як слід. А тоді не буде ніяких перешкод для отворення української школи.

І що Кружок робить? Просить управу кооперативи, щоби перенесла свій склеп кудинебудь інде. Складає знову гроші в сумі 119·50 зол. до інспекторату на покриття коштів поновної комісії. Склеп перенесено, салі впорядковано, словом майже цілий „Народній Дім" віддано до диспозиції Кружка. А комісія не спішиться їхати в Березів і виконати доручення Кураторії. Натомісць дня 12. XI. 1929 впало до будинку, де містилися збірні лекції, трьох поліцаїв, які дітей з кімнат розігнали, а салі вдруге опечатали. Дарма, що видїл чит. „Просвіти" відступив під приватне мешкання одну комнату п. Луцаківній, а другу п. Гриньовському. Поліція ці приватні мешкання теж опечатала і тимсамим бідних учителів викинено з їхніх мешкань.

Подаємо самі голі факти, здержуючись від їх освітлення. При кінці скажемо ще, що не домагаємося якоїсь матеріяльної помочи від суспільности, бо у нас є доволі сил до праці і на жертви ми готові. Ми просимо тільки наших послів, аби помогли нам здобути свою школу. Від свого ми не відступимо.

І. К-ич.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

І там таке саме.

З Марсом учора вночі балакав...

Тільки ото він своєю „фазою" до нас повернувся, я на Холодну гору, бінокля на носа — вирк! — а там над самісіньким кінцем, ноги звісивши, чоловяга сидить...

У кепці, в сандаліях, штани під поясок...

Сидить, ковбасу їсть...

Я грамофонну трубу в рота, одкахикавсь, та як двину:

— Здоров, марсіянцю!

— Здрастуй, мать-сира земля!

— Якої губерні?

Щось він мені таке сказав — не розібрав я. Чи то Катеросла вської, не то Катеринославської...

— Як живете? — питаю.

— Говоріть, — кричить, — по-руському, а то я по українському слабувато!

— Не українізувались хіба?

— Ще!

— І в нас іще! Українізуємось оце! Термін надходить! Гарячка!

— Маґайбіг!

— Спасибі! А хіба в Бога вірите?

— Дома віримо, на службі — ні!

— І в нас так! А де працюєте?

— У Марсогресті?

— Який розряд?

— Чотирнадцятий плюс двацять нагрузки!

— Платять?

— Платять! Та оце скорочують!

— А чому?

— Директорової жінки сестра приїхала...

— Розумію! І в нас часом так. А яка влада у вас на Марсі?

— Ради!

— А НЕП є?

— Нема! Повмирали від „уравнительного"...

— Візьміть наших!

— На чорта вони нам.

— Візьміть — у нас хороші: гладкі та гонені!...

— Кушайте самі!

—Спасибі! А як у вас діти — інкубаторами, чи по старому?!

— По старому! Один інженір інкубатора був вигадав — жінки й інкубатора побили й інженіра втопили. Родитимемо, — заявили — самі!

— І в нас самі! А на батьків діти подібні?

— Не дуже! Більше на „дядю"!

— І в нас не дуже! А що у вас тепер робиться?

— Готуємось до перевиборів!

— Жінок вибираєте?

— Вибираємо! Скільки відсотків?

— Десять!

— Закройсь, Марсе! У нас двацять пять! Три чоловіки — одна жінка!

— А . . .

— — — — — — — — — — — —

Не встиг більше нічого спитати, бо повернувся Марс іншою „фазою", якимось смітником, схожим на наш Благбаз після торгівлі...

А на смітнику нічого, крім такої птиці, як наш індик не було...

Кажуть, що то марсіянська галка...

(„Вісти".) Остап Вишня.

Диктатура в Португалії.

З Лісбони повідомляють, що португальська рада міністрів ухвалила зберегти диктаторську владу без участи політичних партій аж доки не буде здійснена програма тої ради у справах економічних та політичних.

Державний переворот?

Берлінська преса обговорює останні події в Польщі та твердить, що виступ прем. Світальського є заповідженням приготовлюваного держ. перевороту, якого цілю є октроювання урядового проекту зміни конституції. „Берл. Ґґт." уважає виступ кн. Радзівіла потвердженням чуток про недалекий державний переворот.

„Колиб мене зробили диктатором"...

Відчит Б. Шоу про парл. крізу.

У соц. науковім клюбі Фабіен Сошейти Берн. Шов мав відчит про крізу правління державою. Теперішня парл. система не дає додатніх вислідів. Деякі держави стараються найти нові форми правління державою. Роблять це Мусоліні, Пілсудський і інші. Згадуючи про пошукування нових форм правління в Італії, СХС, Еспанії, Польщі, Б. Шов каже, що помилкою було б закидати марш. Пілсудському вороже відношення до парляментаризму. Пілсудський вийшов із лівиці, його славне минуле як бойовика не позволяє закидати йому, що він не демократ. Пілсудський ділами доказує, що бажає вдержати вн. форми парляментаризму, бо перевів дем. вибори та не скасував парляменту. Новий зміст до парл. форми конче треба ввести не лише в Польщі й ін. згаданих державах, але і в В. Британії. В Форін Офісі (мін-стві закорд. справ) міродатною повинна бути політика Ліги Націй. Щодо вн. політики, то Шов є прихильником введення системи реґіональних парляментів, які річево трактували би анґл. справи. Щонайменше 10 таких парляментів потрібно в В. Британії. Крім того потрібний спец. політ. і спец. госп. парлямент, вкінці окремий імперіяльний парлямент. У тих парляментах повинні засідати люди, що в данім парляменті можуть бути найпожиточніші. Виборцям треба дати змогу вибирати таких людей, що надавалися би до тієї річевої праці в ріжних парляментах. Підшукати таких людей, це справа анґл. культури. Треба скінчити з дилетантизмом і шабльоном, що його плекав теперішній парл. устрій в Анґлії. „Колиб мене зробили диктатором — кінчить Шов — то я усунув би від правління і від виховування будучих поколінь типових представників нин. держ. апарату в Анґлії, які виросли в шабльонах Оксфорду й Кембріджу. До держ. керми треба притягати нових людей, не обтяжених дідично дотеперішньою моральністю".

Розвязання сойму і плєбісцит?

Із санаційних кол зачувати, що коли сойм не займеться виключно розгляненням бюдж. предложень і справою ревізії конституції, то зараз після перших засідань розвяжуть сойм, а справу ревізії конституції піддадуть плебісцитові. Один із послів, запитаний, чи ББ. і міродатні чинники розглядали справу плебісциту, сказав, що ця вістка неправдива.

Бомбовий замах на Орієнт-Експрес.

Дня 21. листопада в год. 7. веч. біля Цариброду (в Югославії) задержано вибухом трьох пекольних машин поїзд Орієнт-Експрес. Почтовий віз вискочив із шин, особові вози не ушкоджені. З ліса стали острілювати поїзд. Машиніст відчепив паровіз і втік до Цариброду. За годину прийшов відділ війська, одначе напасників не зловили. Мабуть утекли на болг. бік. Віденські часописи повідомляють із Білгороду, що напасники ограбили всіх подорожніх і почт. та багажовий віз.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул.** Віцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 18—?

— **Вечерниці** Карпатсько - Лещетарського Клюбу для членів і ними впроваджених гостей відбудуться дня 23. ц. м. в салі Т-ва „Українська Бесіда". Початок в год. 8.30 веч. Окремих запрошень не висилається.

— **Після демонстрації у Львові.** У звязку з вчорашніми студентськими демонстраціями при вул. Набеляка, Валовій, Бляхарській і перед „Народним Домом" у Львові, арештовано студентів Б. Кравціва, Шиманського і Верхолу. Правдоподібно наслідком тихже демонстрацій, вечером 21. XI. львівське городське староство розвязало „Літературний Вечір" і то в хвилині, коли наймолодші українські поети вже почали були читання своїх творів. Годиться зазначити, що в часі самих демонстрацій арештовано кількох учнів середніх шкіл, яких участь у таких подіях вже хоч би з уваги на самі наслідки для них хіба найменше побажана.

— **Заборонена аматорська вистава на Левандівці.** Читальня „Просвіти" на Левандівці дістала від староства дозвіл на аматорську театральну виставу, але підчас вистави дня 17. XI. на салі явилась поліція і розігнала публику та заборонила не тільки виставу, але і забаву, яка мала відбутися.

— **За промову з перед 3 років 58 §.** Повітовий суд у Львові зарядив процес проти п. Агатона Добрянського зі Знесіння, закидуючи йому головну зраду (§ 58), якої мав допуститись тим, що промовляв публично на одному зібранні три роки тому назад. Розправа відбудеться 26. XI. ц. р. під проводом радника Глібовицького. Як відомо, п. Агатон Добрянський в місяці червні ц. р. був уже суджений за § 58 і відсидів 5 місяців у тюрмі.

— **Слідство у справі вбивства д-ра Телішевського.** Як довідуємося, слідство у справі вбивства д-ра Телішевського не буде трівати довго а це тому, що вбивниця, лікарка д-р Мацьківна призналась до вини і вияснила всю справу. Д-р Мацьківна не буде навіть піддана психіятричним дослідам, як це принято у подібних судових справах. Судовий процес проти вбивниці д-ра Телішевського відбудеться правдоподібно у місяці грудні ц. р.

— **Вбивство черниці в костелі в Жовкві.** Дня 21. XI. Жовква мала незвичайну сензацію: В костелі СС. Феліціянок підчас богослуження застрілила 19-літня семинаристка Ольга Редьківна свою приятельку, черницю Пруденцію Хростеківну з монастиря СС. Феліціянок у Жовкві Слідство виявило, що це вбивство має сексуальне тло. Обидві приятельки знали ся від кількох літ і вчилися разом у семинарії. Від довшого часу Ольга Редьківна виявляла особливу симпатію для Хростеківної, а коли ця друга вступила до монастиря, Редьківна тужила за нею так, що одного разу навіть присвоїла собі молитвенник Хростеківної, щоби мати від неї бодай памятку. Колиж недавно Редьківна довідалась, що її улюблена приятелька має покинути Жовкву і виїхати до Румунії, вона викрала у свого батька револьвер і пішла з ним до костела. Побачивши Хростеківну в костелі, вона стріляла до неї три рази у хвилині, коли ця молилась, підчас чого втікла з костела до дому, де її арештовано. У слідстві вбивниця зізнала, що хотіла Хростеківну поцілувати на прощання і що її опанував такий жаль, що не тямлячи що чинить, вистрілила з револьвера, щоби зранити її і тим чином унеможливити їй виїзд до Румунії. Зі слідства відомо, що Редьківна виявляла від давна патольоґічний сексуальний нахил до жінок і що родичі її радились у тій справі з лікарями, які могли тільки сконстатувати у пацієнтки сексуальне збочення, яке довело Редьківну до згаданої траґедії у Жовкві.

— **Крадіжи.** До помешкання члена нашої редакції д-ра Ів. Німчука (Шашкевича 4) закрався 21. ц. м. злодій і забрав з кімнати пальто та годинник марки „Соня".

— **Таємничий вбивник двацяти осіб у Діссельдорфі.** Як ми вже писали, невідомий вбивник убив у Діссельдорфі 19, чи навіть 20 осіб. У цій справі ведеться слідство, яке досі ще не закінчилось. Устaлено тільки, що злочинів доконувано на терені біля муру Ганіеля, де знайдено покрівавлену хустку і кастет. Виявилось, що ця хусточка і кастет є власністю тайного поліційного аґента Юрія Коха і тепер поліція підозріває, що цей аґент Кох є якраз убивником 20 осіб. Сам Кох брав участь у слідстві у цій таємничій справі і зрадився тим, що давав поліції деякі інформації, яких походження не хотів виявити. Колиж йому загрозило арештування, він зник невідомо куди. До Діссельдорфу приїхали у цій справі берлінські відділи поліції, які вислїджують цю тайну і шукають аґента Коха. Невідомий вбивник 20 осіб посунувся у своїм цинізмі так далеко, що із ріжних місць телефонічно запитує поліцію в Діссельдорфі, чи відшукано вбивника. Один із поштових урядників запевняє, що у телефоні пізнав голос аґента Коха. Той самий невідомий телефонував до родичів двох убитих малолітніх дівчат та телефонічно описував, як довершено убивства і признавався, що він був у ці дівчата залюблений, тому убив їх. Як видно, ці убивства мають патольоґічно-сексуальне

...ло. Одна матір, діставши телефонічний опис убивства своєї дочки Гертруди, хотіла з розпуки отроїтись, але її урятовано. В Дісседьдорфі панує досі паніка, всі переконані, що таємничі вбивства дівчат, доконувані якимсь патольогічним типом, повторяться і тому родичі не позволяють дочкам виходити вечером з дому, та висилають дітей до школи під опікою старших осіб. „Н. Фр. Пресcе" подає з Дісседьдорфу, що одна дівчина, Гертруда Шульте, яку таємничий убивник поранив над Реном ударами ножа, оповідає, що цей злочинець, кидаючись на неї з ножем, реготався весело. Ця дівчина хоч була поранена, вирвалась з рук злочинця і тепер лежить у лічниці. Пістунка убитої дівчинки Альберманівної, дістала від садистичного вбивника лист, у якому цей злочинець помістив свій вірш. У цім вірші у формі діяльогу передає свою розмову з убитою Альберманівною, оспівує її красу, та описує, як він убив її з любови до неї.

— **Залізнича катастрофа в Англії.** На залізничій стації Бат в Англії скоїлася катастрофа поїзду, який скотився із узгіря на невеличкий дім, що стояв біля залізничого шляху. В цій катастрофі згинуло 4 особи, а 3 залізничників було ранених.

— **Новачинський знов покараний.** Городський суд у Варшаві засудив польського журналіста Новачинського на місяць вязниці і на 1000 зол. гривни за статтю „Ради для Познаня", поміщену в газеті „А. В. С." Як це вже писалось у газетах, Новачинський був недавно покараний тримісячною тюрмою за одну статтю.

— **Малярська Вистава** праць учнів арт. маляра О. Новаківського відчинена від 7. до 21. листопада 1929 р. в салі Акад. Дому — Супінського 21, від год. 10—16. Участь беруть В. Гриненко, Я. Городинський, О. Друченко, В. Іваницький, Ст. Лупик, М. Мороз, Г. Смольський і Р. Чорній. 970 9—10

Ревізія трибуналу у Газі.

Бельгійський уряд прислав Раді Союзу Народів ратифікаційні акти у справі ревізії Статуту Трибуналу Справедливости у Газі.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу не відмовити поміщення у Вашому цінному часописі заяви такого змісту: Шукання нових літературних горизонтів, яких позбавлені були у своїй епархіяльній самовистарчальности, кальоншині й халтурництві літературні органи українських земель у Польщі й еміграції свідомо довело мене до співпраці у журналі „Нові Шляхи", котрий вважав звеном, що обєднало нашу загумінкову дійсність з працею творчого колективу незалежних письменників Рад. України маючи на меті вирівнання єдиного фронту національної української літератури. Однак з хвилею, коли „Н. Шляхи" еволюціонували в напрямі відсунення мистецької частини, а тенденційного підкреслення досягнень радянської влади (у час коли ДПУ виарештовувало піонірів національного відродження), отже стаючи дешевим офіціозом закордонної пропаганди ССРР я перестав бути співробітником згаданого журналу, що й подаю до загального відома. Очевидно, не стараюсь переконати тих, для кого моя співпраця в „Нових Шляхах" була „зміною хоругвок", „цілуванням пантофлі папи", „заломанням ідеольогії" і т. п. термінами, зрештою добре знайомими і самим патетичним неофітам українського націоналізму. Отся заява є писана для тих, хто весь час бачив у мойому співробітництві в „Нових Шляхах" тільки етап у безконечному баженню найти нове оформлення для праці в імя славного майбутнього Великої Української Нації, а зокрема української літератури, праці вільної від усяких поставлень провінціональної політики, а повної віри в те велике завдання, яке поставив молодій українській генерації березень 1917 р. і грядуча по нім епоха відродження нації. Дальша моя літературна праця буде найкращим доказом цього.

З глибокою до Вас пошаною

Юрій Косач.

Варшава, 18. листопада 1929.

З театру.

Театр ім. Ів. Тобілевича в Станиславові: ДЕТЕКТИВ — комедія-фарс на 3 дії І. Мясницького (премієра.)

Дня 17-го ц. м. відограв пополудне театр цю комедію, чим зробив станиславівській публиці милу несподіванку. Хоч комедійка проста змістом (пошукування перстеня по методам детектива Шерлока Гольмса), одначе повна здорового гумору й сміху. В головній ролі виступав п. Базилевич, якого гра була без закиду під усяким оглядом. Пп.: Нікітин і Ленська були незрівнані в ролі дітей богатої вдови. Слід теж підмітити талант Совачевої, що знаменито вивязалася зі своєї ролі. На жаль саля була майже порожня, мабуть тому, що цьогож дня в год. 8-ій ішла Галька, опера Монюшка.

Публика мала нагоду бачити цю оперу вже кілька разів. Останніми часами виступали в цій опері артисти: Рубчак та Гаек з нагоди 30-літнього ювилею п. Даньчака. Тому то були побоювання, щоби на цей раз не випала вона за слабо. Одначе вони показалися безосновними. Головну ролю відіграла знаменито п. Костів. П. Березюк теж держався добре як стольник. В ролі Януша виступав п. Даньчак, який своєю грою дав доказ, що за ним справді вже 30 літ праці на сцені. Не вважаючи на мале недомагання (в III дії) відіграно оперу прекрасно. Зате й численна публика нагородила артистів рясними оплесками. **М. К-шин.**

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 23-го, год. 3·30 попол. „Помста за граничний мур". Вистава для молоді.

Субота, 23-го листопада, год. 7·30 веч. „Це можеш ти казати своїй бабці".

Неділя, 24. листопада, год. 3·30 попол. „Це можеш ти казати своїй бабці".

Неділя, 24-го, год. 7·30 веч. „Артисти".

Малий Міський Театр.

Субота, 23-го, год. 7·30 веч. „Солом'яні вдівці".

Неділя, 24-го, год. 3·30 попол. „Процес Мері Деген".

Неділя, 2 -го листопада, год. 7·30 веч. „Солом'яні вдівці".

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Колосей":

Субота 23. і неділя 24. XI. „На закрутах обережно"; дві вистави: год. 7·15 і 9·30.

Кіна.

Аполльо: Дике кохання (Дольорес дель Ріо.)

Касіно: Грішниця з Монтпарнасу.

Кольосей: Небезпечний шлях (Том Мікс).

Лев: Гра пристрастей (Марія Корда).

Марисенька: Еротикон.

Оаза: Гріхи батьків.

Палас: Звукова фільма „Четверо чорти" (Джанет Гейнор).

Пан: Царевич (Ів. Петрович).

Пасаж: Капітан Газард. Тиждень Пата і Паташона. Американська комедія.

Столичний: Тайна почтової скриньки.

Фата-моргана: Асфальт.

Химера: Божевільні жінки.

Утіха: Бедуїнове кохання.

Програма радіо.

Неділя 24. XI. 1929.

Варшава (1411,7) 14·20 Шопен: Полонез і мазур. **Краків** (312,8) 17·40 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) 11·05 Ернст Лінко: Фортепян. **Лийпціг** (259) 9·00 Богослуження. **Братислава** (279) 20·00 Танкова музика. **Талін** (296) 13·00 Пополудневий концерт. **Брно** (341,7) 21·30 Скрипкове сольо. **Льондон** (356,3) 18·15 Віолінчельо. **Штутгарт** (360) 11·00 Грамофонові плити. **Гамбург** (372) 15·00 Поважна музика. **Франкфурт** (390) 15·30 Фортепяновий реситаль. **Берн** (403) 11·10 Скрипкова музика. **Берлін** (418) 11·00 Концерт солістів. **Стокгольм** (436) 11·10 Симфонічний концерт. **Рим** (441) 11·00 Радіоквінтет. **Лянгенберг** (473) 13·00 Органовий реситаль. **Прага** (487) 15·00 Пісні Бетовена, Шуберта і Шумана. **Мілано** (501) 16·40 Легка музика. **Брюссель** (509) 21·15 Концерт. **Відень** (516,3) 11·30 Академія в честь Вагнера. **Мюнхен** (533) 11·15 Релігійна музика Моцарта. **Будапешт** (550) 20·30 Джезбенд. **Москва** (825) 17·00 Концерт для дітей. **Ковно** (1935) 19·30 Програма вечірня. **Ленінград** (1000) 14·00 Поети перед мікрофоном. **Харків** (1304) 20·30 Ріжнородности і танці. **Париж** (1725) 14·00 Релігійний концерт.

Понеділок 25. XI. 1929.

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 17·45 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·05 Концерт хору. **Лийпціг** (259) 19·30 Вальси. **Братислава** (279) 16·00 Концерт творів Двожака. **Талін** (296) 19·00 Концерт мандолістів. **Брно** (341,7) 11·30 Грамофонові плити. **Льондон** (356,3) 19·45 Російські пісні. **Штутгарт** (360) 19·30 Концерт з Франкфурту. **Гамбург** (372) 21·15 Голоси народів. **Франкфурт** (390) 23·30 Танкова музика. **Берн** (403) 12·30 Грамофонові плити. **Берлін** (418) 21·00 Мадярська музика. **Стокгольм** (436) 20·00 Сельма Лягерлеф читає власні твори. **Рим** (441) 21·02 Вечір неаполітанських пісень. **Лянгенберг** (473) 17·30 Солісти. **Прага** (487) 16·3 Концерт. **Мілано** (501) 12·30 Легка музика. **Брюссель** (509) 19·30 Грамофонові плити. **Відень** (516,3) 20·05 Вечір пісень. **Мюнхен** (533) 13·30 Австрійські народні пісні та музика. **Будапешт** (550) 20·30 Міжнародній концерт. **Москва** (825) 15·30 Пополудневий концерт. **Ковно** (1935) 21·10 Твори Ґріґа. **Ленінград** (1000) 19·30 Народній концерт. **Харків** (1304) 19·30 Трансмісії. **Париж** (1725) 16·45 Музично-літературний вечір.

ОПОВІСТКИ

За оповістки редакція не відповідає

Повідомляємо, що вже вийшов **повний та ілюстрований катальоґ повістей і оповідань,** виданих в Галичині і на Великій Україні, де подано зміст та рецензії на поодинокі книжки. З огляду на великі кошти (91 сторін друку, 102 ілюстрацій) висилаємо його за попереднім надісланням 70 сот. почтовими марками. — **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.** 919 2—6

Педагоґ має лист в Адмін. страції.

В Книгарні Ставропигійського Інститута можна дістати зошки на церковний інвентар і Церковний Устав д-ра Мишковського на 1930 рік. 920 3—3

Ширші сходини Союзу Українок відбудуться вівторок 26. ц. м. о год. 19. в домівці Т-ва (Підвале 7). Програму сходин виповнить реферат п-ні сен. Кисілевської, яка поділиться своїми враженнями з поїздки до Америки і розкаже про життя наших емігранток та їх організації. Окремих запрошень не розсилається. 039 1-2

В десяту річницю смерти Миколи Щуровського, сотника УГА, був. учителя української гімназії в Рогатині відправиться Богослуження у Волоській церкві дня 25 XI. о год. 8 рано.

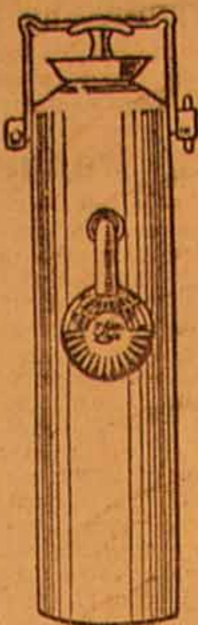
Українське громадянство в Станиславові постановило вибудувати бурсу ремісничу, щоби в цей спосіб захистити щораз більший наплив молоді зі сіл перед винародовленням і щоби виховати цей здоровий і многонадійний нарибок на добрих синів нашої церкви і свідомих горожан українців. Що міста рішають у політичному житті про те всякий знає. А як-що воно так є, мусимо стреміти до відзискання впливу у містах і до надання їм українського характеру. Українізацію міст переводити можемо лише через доповнювання кадрів нечисленних наших міщан: купців, ремісників і промисловців. А виховати тих будучих горожан може лише добре уладжена і вирішено ведена ремісича бурса. Така бурса повинна бути у кожному місті, а вже рішучо не може без неї обійтися великий Станиславів, перше по Львові що до скількости населення місто й будуча столиця Західної України. Одначе сам Станиславів не всилі спромочися на такий монументальний будинок, тому підписаний комітет мусить шукати помочі у широких шарів наших свідомих і жертволюбивих людей. Велика вага справи осмілює комітет відкликнутись до широкого загалу так, як будова цеї превважної установи не є місцевою, але також загальною потребою. Протекторат над будовою бурси обняв Їх Екси. Преосвященний Гр. Хомишин. Комітет надіється, що поблагословлене нашим щедрим владикою діло, згуртує біля будови богато добродіїв і жертводавців і що недовго прийдеться йому ждати на усовершення будови. Підписаний комітет певний успіху справи просить о підмогу в надії, що не стріне відмови. Гроші просимо слати на адресу: Український Кооперативний Банк в Станиславові, вул. Сапіжинська 23. І. (для рем. бурси). — **Комітет будови рем. Бурси в Станиславові.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КІЛЬКО В. П. ПЛАТИТЕ ЗА ВОДУ?

Кошти зужиття водотяговоі води не ограничаються лише до оплат на користь місцевих Водотягових Заведень. Якщо вода тверда, а тверду воду стрічаємо у нас в краю майже всюди, більшають все значно видатки на мило, причиняється вона до скоршого знищення білля, ушкоджує і занечищує вам кухонну посуду і всякого рода водні проводи, через осаджуваняся вапнєвого каміня.

Наведені недомагання усунеться з хвилею заінсталювания **ФІЛЬТРА ЕЛЄКТРОЛЮКС,** який змягчує **найтвердшу** воду до мягкости дощівки. При вжиттю мягкої води дістаємо смачніші і поживніші страви.

Дбайте про власне здоровля і не марнуйте гроша, вживаючи твердої води. Купіть сейчас **ФІЛЬТР ЕЛЄКТРОЛЮКС.** Жадайте проспектів і безплатної демонстрації

Electrolux

ФІЛЬТР ДО ДОМАШНЬОГО ВЖИТКУ ТИП К. І.

ЕЛЄКТРОЛЮКС

ВІДПИЛЯЧІ **ЦЕНТРАЛЯ: ВАРШАВА** Виділ фільтрів. **ФРОТЕРКИ**

ВІДДІЛИ:

ВАРШАВА МАРШАЛКІВСЬКА 153. ТЕЛ. 78—97.

БИДҐОЩ Пл. ТЕАТРАЛЬНА 3. ТЕЛ. 12—33.

ЛЬВІВ 3. МАЯ 19. ТЕЛ. 13 12.

ЛОДЗЬ ПЙОТРКОВСЬКА 53. ТЕЛ. 44 66, 49—49.

КАТОВИЦІ ДЕРЕКЦІЙНА 10. ТЕЛ. 10—69.

ВІЛЬНО ЗАМКОВА 2. ТЕЛ. 3—35.

ПОЗНАНЬ ФР. РАТАЙЧАКА 39. ТЕЛ. 29—93.

КРАКІВ ГОЛОВНИЙ РИНОК Тел 425—428, 9.

162 1—1

ЛІЖКО залізне кухонне 14 зол. — Сіткове 40. — Скринкове 55. — Дротяні вклади 27. — **Ліжко мосяжне** 200. — Фабрика ЗАКС, Ліндого ч. 6.
840 5—7

„СЬВІТЕЗЬ“

Подає до відома, що з днем 23. листопада 1929 р. щоденно від 9—12 рано і від 15—17-ої пополудні в канцелярії Заряду при вул. Ісаковича 24, — доїзд трамваєм 4 і 11, починається продажа сезонівок на совганку по цінах:

1. Для доросдих по 25·— зол., гардероба 6·— зол.
2. Для шкільної молоді по 20·— зол., гардероба 6·— зол.
3. Сезонові карти для шкільної молоді в групах по 10 і більше осіб з того самого наукового Заведення по 16·— зол.
4. Карти опіки без права совганнися по 15·— зол. Уділюється лекцій совгання. Всі сезонові карти будуть мусіли бути заосмотрені у фотографії. ЗАРЯД.

Інтелігентні Українці,

що живуть поза кордоном України і володіють мовою тої держави, в якій перебувають, можуть найти легке заняття веденням кореспонденції в моїм бюром. Першенство мають ті, що знають докладно граматику української мови — зівночасно висші студії. Зголошуватися рукописним листом на адресу:

Nicholas Zawoyko
Industrial Information Bureau 55 West 42 nd Street
NewYork, N. Y.
U.S. America. 940 1-3

VІО **електро-медичні** апарати системи проф. університету д' Арсонваля в Парижі, як і **дентистичні і косметичні** апарати, того самого типу, лічать при помочі спеціяльних електрод всілякі недуги й **недомагання, як ревматизм, постріл, мігрену, ісхіяс** і много інших.

Поручає на догідних услівях:

Склад медичних апаратів

І. Бунда, ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 29

868 Телефон 81—11. 1—1

Толочу десені на плюшевих плащах чищу, чорню, відсвіжую, переробляю

М. ВОЛЯНСЬКА

ЛЬВІВ, вул. Собіського, ч. 12.
740 Тел. 17 04. 6—

ЛІЖКО полеве залізне „Патент“ з матерацом, займає як найменше місця **30 зол.** На провінцію висилаю по одержанню задатку. Фабрика **ЗАКС** Львів, вул. Ліндого 6.
840a 3-4

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ військову книжечку видану через ПКУ Самбір з 1904 р. на імя Василь Вовк, с. Денка і Марії, Лютовиська.
941 1—1

БАЖАЮ ПІЗНАТИ культурного, заможного, доброго мужчину 35-40 літ. Ціль матр. Поважні зголошення до Адм. „Діла“ для „Т. 25“. 948 1—1

МУНДАНТКУ рутиновану прийме адвокат Голубовський — Львів, Бляхарська 11.
934 1—1

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ вкрадену військову книжечку, виставлену через ПКУ Ярослав на імя Степана Сидора, уродженого 1889 р., замешкалого в Старім Селі, пов. Любачів.
927 3—3

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 22— 1 кг. — Сливкові повила на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 18·—Водоські оріхи в 5 кг. пачках за зол. 26·— Франко за послідплатою Мендель Штуннер Косів к. Коломиї.
812 8—10

ГОДИННИК ВАШ буде найлучше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 615 18—?

DEUTZ

МОТОРИ - **ДІСЛЯ без компресора, газові, бензинові і т. д.**
792 a 4—4

моторові льокомотиви, льокомобілі, помпи, компресори, вальці до доріг і т. д. а також усілякі фабрикати Ф-ми **HUMBOLDT KÖLN-KALK**

достарчає:

„DEUTZ - HUMBOLDT“ Інж. Альойзія ШАХЕРЛЬ Львів вул. Романовича 1. Телефон 6—72

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів. Ринок ч. 10.